

Aplikativni softver

Čas 2

Miloš Daković

Elektrotehnički fakultet – Podgorica

septembar 2025.

Paragrafi u tekstualnom dokumentu

- Paragrafi se u tekstualnim dokumentima odvajaju na unaprijed definisan način.
- U MS Word okruženju paragraf završavamo i počinjemo naredni paragraf pritiskom na taster ENTER.
- U LaTeX okruženju jedan prazan red označava kraj paragrafa.
- Program za obradu teksta paragraf slaže na stranicu dokumenta, pri čemu se u najvećem broju slučajeva paragraf razbija na više linija teksta.
- Prelom paragrafa na linije je specifičan, i samo na prvi pogled jednostavan zadatak koji softver za obradu teksta treba riješiti na kvalitetan način.
- Pored preloma, paragrafi imaju svoje poravnanje.

Paragrafi u tekstualnom dokumentu

- Dodatno se može definisati prazan prostor koji se ostavlja iznad i ispod paragrafa.
- Paragraf može početi na samoj lijevoj ivici teksta, a može biti i odmaknut od lijeve ivice za neki iznos.
- Moguće je odvajanje paragrafa i od desne ivice.
- Prva linija paragrafa, u nekim slučajevima, zahtijeva posebno formatiranje. Na primjer može biti uvučena u odnosu na ostale linije za neki iznos.
- Nekada se zahtijeva da prvo slovo paragrafa bude drugačije od ostalih slova. Na primjer paragraf može početi velikim slovom, koje se proteže preko dvije-tri linije teksta.

Poravnanje paragrafa

- Postoje četiri vrste poravnanja: lijevo, desno, centralno i obostrano.

Lijevo poravnanje

Linije teksta su poravnate uz lijevu ivicu. Na desnoj ivici se vide razlike u dužini linija.

Desno poravnanje

Linije teksta su poravnate uz desnu ivicu. Na lijevoj ivici se vide razlike u dužini linija.

Centralno poravnanje

Linije teksta su na sredini raspoloživog prostora. Na lijevoj i desnoj ivici se vide razlike u dužini linija.

Obostrano poravnanje

Linije teksta su poravnate u odnosu na lijevu i desnu ivicu raspoloživog prostora. To se postiže povećavanjem razmaka između riječi.

Prelom linija paragrafa

- Jedno od rješenja ovog problema je da se linije prelamaju samo između kompletnih riječi dokumenta.
- Drugo rješenje je da se dugačke riječi, na kraju linije prelamaju na dva dijela, pri čemu se drugi dio prenosi u narednu liniju. Pravila preloma riječi zavise od korišćenog jezika.

Kod preloma riječi na kraju reda se vodi računa o tome da dobijene linije teksta izgledaju lijepo. Razmaci između riječi, korišćeni u susjednim linijama teksta, bi trebali biti približno jednaki.

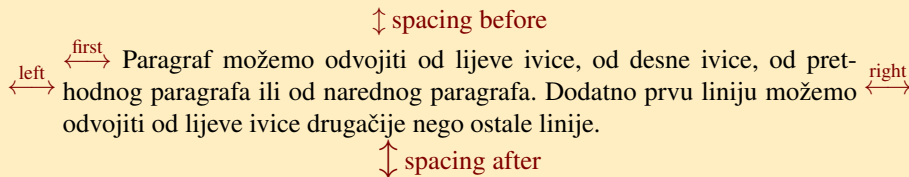
Dugačke riječi mogu predstavljati problem. Na primjer: pedesetogodišnjica, otorinolaringologija.

Kod preloma riječi na kraju reda se vodi računa o tome da dobijene linije teksta izgledaju lijepo. Razmaci između riječi, korišćeni u susjednim linijama teksta, bi trebali biti približno jednaki.

Dugačke riječi mogu predstavljati problem. Na primjer: pedesetogodišnjica, otorinolaringologija.

Odvajanje paragrafa

- Linije paragrafa mogu biti dodatno odvojene od lijeve ivice teksta, od desne ivice teksta, od prethodnog i od narednog paragrafa. Engleski termini za ove dimenzije su „left indent”, „right indent”, „spacing before” i „spacing after”.
- Prva linija paragrafa može biti drugačije formatirana u odnosu na ostale linije (najčešće uvučena za neki iznos). Engleski termin: „first line indent”.
- dimenzije se zadaju u jedinicama mjere (centimetri – cm, milimetri – mm, inči – in, point-i – pt, . . .)

Prored

- Prored definiše koliko su linije paragrafa razmaknute.
- Često se prored definiše u odnosu na „normalni“, jednostruki, prored, pa govorimo o dvostrukom proredu ili proredu od 1,5 linija.

Prored paragrafa možemo povećati ili smanjiti, tako da tekst bude lak za čitanje. U dokumentima kod kojih se očekuje revizija ili lektorisanje uobičajeno je da se koristi veliki prored kako bi se između linija mogle upisivati korekcije.

Prored paragrafa možemo povećati ili smanjiti, tako da tekst bude lak za čitanje. U dokumentima kod kojih se očekuje revizija ili lektorisanje uobičajeno je da se koristi veliki prored kako bi se između linija mogle upisivati korekcije.

Prored paragrafa možemo povećati ili smanjiti, tako da tekst bude lak za čitanje. U dokumentima kod kojih se očekuje revizija ili lektorisanje uobičajeno je da se koristi veliki prored kako bi se između linija mogle upisivati korekcije.

Prelom stranice – Page setup

- Slično kao što se riječi slažu u linije teksta, tako se i paragrafi slažu da popune stranicu. Prelaz na narednu stranicu se zove „prelom strane” i može biti ostvaren automatski ili na zahtjev korisnika.
- Prilikom automatskog preloma strane tekst procesor može voditi računa o tome da neki paragrafi ne smiju biti podijeljeni na više stranica, da se izbjegava situacija kada se na stranici javlja samo jedna linija paragrafa (prva ili poslednja), da postoje paragrafi koji moraju biti vezani sa narednim paragrafima (na primjer naslov)...
- Osnovna podešavanja stranice dokumenta uključuju format (veličinu) stranice i margine (prazan prostor na vrhu, dnu, lijevoj i desnoj ivici strane).
- Možemo definisati posebna podešavanja kod dokumenata koji se štampaju obostrano (dvije stranice na jednom listu papira).

Tekst u više kolona

- Podrazumijevano se tekst slaže u jednoj koloni.
- Ovo možemo promijeniti tako što ćemo definisati broj kolona, njihove širine, razmak između kolona...
- Često se tekst slaže u dvije (ili tri) kolone iste širine.
- Zbir širina svih kolona i njihovih međusobnih razmaka mora biti jednak raspoloživom prostoru (od lijeve do desne margine stranice).
- Kolone se popunjavaju počevši od krajnje lijeve kolone. Kada se ona popuni, tada se prelazi na popunjavanje naredne kolone.

Ovo je prva kolona. Primjer teksta koji je složen u tri kolone. Kolone su jednake širine.

Ovo je druga kolona. Primjer teksta koji je složen u tri kolone. Kolone su jednake širine.

Ovo je treća kolona. Primjer teksta koji je složen u tri kolone. Kolone su jednake širine.

Tabulacija (Tab-ovi)

- Pomoću tab-ova možemo pozicionirati dio teksta na proizvoljno mjesto u liniji.
- Na taj način možemo dobiti djelove dokumenta koji imaju tabelarnu strukturu.
- Za svaku poziciju možemo definisati njeno rastojanje od lijeve ivice raspoloživog prostora i poravnanje (lijevo desno, centralno, u odnosu na decimalnu tačku). Poravnanje se odnosi samo na tekst na toj poziciji.
- Pri unosu teksta, prelaz na narednu definisanu tab poziciju ostvarujemo pritiskom na taster „TAB”

↓
Podgorica
2017.

↓
Tekst
procesori

↓
Nastavnik:
Prof. dr Miloš Daković

Kako to izgleda u praksi?

- U nastavku će biti pokazano na koji način podešavamo paragrafe, stranice, kolone i tab-ove u tekst procesorima Microsoft Word i Libre Office Writer.
- Na vježbama će se od vas tražiti da naučene procedure primijenite na rješavanje konkretnog zadatka.